בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ד'**, **ד'** ב**טבת** תשס"ב (**19** בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

המשך המאמר על "מרד החשמונאים":

העניין תמוה: וכי לא ידעו החסידים במערה שפיקוח נפש דוחה שבת, שמלחמה דוחה שבת? קשה מאד לומר שזו הלכה שנתחדשה ונתפרסמה ע"י מתתיהו החשמונאי. וכי עד זמנם של החשמונאים לא לחמו בשבת? האם כל מלחמות ישראל בארצו מימי יהושע והשופטים ועד ימי דוד ושלמה והמלכים – כולן הסתיימו עם כניסת השבת...? [ראוי להזכיר כאן שאף **מלחמת ששת הימים** החלה רק ביום שני, ויומה האחרון שלה היה יום שבת קודש.] אלא לפי דברינו לעיל יוסבר שאותם החסידים התייחסו למאבקם לא כאל מלחמה אלא כאל מסירות נפש על המצוות, ומשום כך גם ברחו למדבר כדי שלא יכפו אותם היוונים לעבור על התורה. מאותה סיבה הם מסרבים לחלל את השבת, משום שהם רואים בהתנפלותם של היוונים נסיון להכריחם לחלל את השבת כחלק מנסיון הכפייה הכללי שלהם להכריחם לעבור על מצוות התורה, והם מוסרים את נפשם על קיום מצוות השבת. מתתיהו ורעיו חידשו כי מסירות הנפש על המצוות וקידוש השם יהיו מעתה לא בצורה פסיבית ע"י מסירת עצמם להריגה בלא התנגדות, משום שדרך כזו של מסירות נפש תביא להשמדת עם ישראל – אלא בצורה אקטיבית ע"י מלחמה ועמידה על נפשם מול היוונים כדי לבטל את הכח הגוזר גזרות שמד. ממילא, כיוון שהם נלחמים ועומדים על נפשם, ברור שמלחמתם דוחה שבת, ככל פיקוח נפש שדוחה שבת.

אם כן, החשמונאים סברו שחובה היא להתחזק במלחמה כדי לבטל את כוחם של היוונים הגוזרים שמד על ישראל, אבל זאת כדרך של מסירות נפש על המצוות, ולא בגדר של מלחמה, שלא ניתנה להם סמכות מהעם לעשות מלחמות בשלבים הראשונים של ההתקוממות.

החשמונאים פעלו בתחילת דרכם בנסיבות של אומה משועבדת שאין לה מוסדות שלטון עצמיים. לא היתה סמכות לאומית שממנה היה צריך לבקש רשות להתקומם. הם סברו שהתקוממות תביא לישועת האומה, ולכן פתחו ב**מרד**, שבשלביו הראשונים היה מלווה בהסתייגויות מצד העם, אבל בעקבות הצלחותיהם זכו לאט לאט לאהבת האומה ולהסכמתה, עד שנתקבלו לנשיאים ומלכים במלוא סמכות ההנהגה. *[המצב בימי מרד החשמונאים דומה למצב ששרר בארץ לפני קום המדינה. הסמכות הלאומית לא היתה מוכרת ע"י כולם וקמו מחתרות שונות, שכל אחת ניסתה בדרכה שלה להביא לשחרור לאומי. יש שהצליחו יותר ויש פחות. לבסוף התאחדו. ייתכן שגם בימי החשמונאים פעלו קבוצות שונות. אף המכבים ניסו לפלס דרך לשחרור האומה ע"י מרד. ניסו והצליחו, ולבסוף קיבלה האומה את מנהיגותם.]*

האישור האלוקי למרד

בספר חשמונאים מתואר: "וירא עליהם איש רכב על סוס לבן ושריון זהב על לבו ומנופף חרב בידו... ויברכו כולם את אלוקי החסד... והמלאך אשר שלח ה' לפניהם." בדומה למוזכר בספר יהושע [ה' 14], מלווה מלאך ה' את החשמונאים. גם בספר "קדמוניות", כתב יוסף בן מתתיהו שצבא החשמונאים ראו מלאכים.

ר' יהודה הלוי ב"כוזרי" מזכיר, שבזמן בית שני שמעו חכמים בת-קול. בעל פירוש "אוצר נחמד" מוסיף שגם בצבא החשמונאים שמעו בת-קול. לא תלמידי חכמים, אלא סתם חיילים בצבא. אין צורך להבין זאת כפשוטו דווקא. גם בת-קול אינה בהכרח קול פשוט הנשמע לאוזניים, אלא גם

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יוושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', ד' בטבת תשס"ב (19 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

התעוררות פנימית נפשית-רוחנית גדולה. גם מלאכים אינם תמיד דווקא כפשוטם.

{ההמשך, בע"ה, מחר}

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יוושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל